

Lausunto koskien hallituksen esitystä laiksi käytöstä poistetun maatuulivoimalan purkamisesta ja purkuvakuudesta

Kunnanhallitus 23.03.2026 § 129
321/00.04.01/2026

Valmistelija

Aho Johanna, etunimi.sukunimi@tuusula.fi

Tausta

Ympäristöministeriö on lähettänyt Tuusulan kunnalle lausuntopyynnön koskien luonnosta hallituksen esitykseksi laiksi käytöstä poistetun maatuulivoimalan purkamisesta ja purkuvakuudesta sekä laiksi rakentamislain muuttamisesta. Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 2.4.2026. Lausuntoa pyydetään antamaan ensisijaisesti vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta.

Lausuntopyynnön mukaan uudessa laissa säädettäisiin voimalan omistajan velvollisuudesta purkaa käytöstä poistettu maatuulivoimala ja palauttaa puretun tuulivoimalan sijaintipaikka rakentamista edeltäneeseen tilaan. Purkamisen kustannusten kattamista turvaisi maatuulivoimalan rakentamishankkeeseen ryhtyvän velvollisuus antaa kunnan rakennusvalvontaviranomaisen hyväksi vakuus purkamistoimien varmistamiseksi. Vuokramaalla sijaitsevan maatuulivoimalan purkamisesta vastaisi voimalan sijaintipaikan kunta, jos voimalan omistaja laiminlöisi purkamiseen liittyvät velvoitteensa ja jos purkamisen kustannuksia ei voitaisi kattaa uudessa laissa tarkoitetulla purkuvakuudella.

Tuusulan kunnan alueella ei tällä hetkellä ole teollisen kokoisia tuulivoimaloita. Tuusulan kunta haluaa kuitenkin ottaa kantaa lakiesityksessä esitettyyn purkamisvakuuteen liittyvään rakennusvalvontaviranomaisen rooliin sekä kunnille kohdistuviin vastuisiin koskien purkamisvakuutta.

Tuusulan kunnan lausunto:

Lausuntoesitys esitetään lausuntopalvelussa pyydetyllä jaottelulla.

Lakiesityksen 1 § - Soveltamisala

Lakiesityksen mukaan lakia sovelletaan käytöstä poistettuun maatuulivoimalaan. Miten viranomainen (rakennusvalvontaviranomainen) voi todentaa, että maatuulivoimala on poistettu käytöstä? Esityksessä määritellään, että keskeytyksen jatkuttua yli vuoden, katsottaisiin lähtökohtaisesti voimala poistetun käytöstä. Onko jotain rekisteriä, josta tällaista tietoa saa? Rakennusvalvontaviranomaisen on melko hankala muutoin selvittää, onko voimala vielä toiminnassa vai ei tai onko keskeytyksen syynä esimerkiksi huoltotoimenpide, pitkäkestoinen vakavampi rikkoutuminen tai omistussuhteen muutos. Rakennusvalvontaviranomaiselle tulisi näin ollen velvoite tarkastaa maatuulivoimaloiden käyttöaste vuosittain.

Lakiesityksen 2-3 § - Purkamisvelvollisuus ja purkamisen laajuus eräissä tilanteissa

Pykälässä 2 määritellään kunnan toissijaista vastuuta käytetyn voimalan poistamisesta maanvuokratilanteissa. Maan vuokraaminen on

maatuulivoimalahankkeissa yleisempää kuin maan lunastaminen. Vastuu kohdistuisi voimalan sijaintipaikan kuntaan, joka valvoisi ehdotetun lain mukaisten purkamiseen liittyvien velvollisuuksien noudattamista sekä purkuvakuuksien voimassaoloa ja riittävyyttä. Mikäli maapohjan vuokraajana on valtio tai muu julkisyhteisö kunnan lisäksi, tuntuu kohtuuttomalta, että mahdollisessa konkurssitilanteessa purkamisesta aiheutuvat kulut, mikäli aiemmin asetettu vakuus ei riitä, kohdistuvat voimalaitoksen sijaintikunnalle. Eikö tällaisissa tapauksissa tulisi nämä velvoitteet kohdistaa maanomistajaan eli vuokrasopimuksen tehneeseen julkisyhteisöön esimerkiksi valtiolle tai valtion yhtiölle, kuten Metsähallitukselle? Ainoastaan yksityishenkilön tai esimerkiksi yhteismetsän ollessa maanvuokraajana olisi kohtuullista osoittaa toissijainen vastuu kunnalle, jossa maatuulivoimala sijaitsee.

Purkamisen laajuus eräissä tilanteissa (3 §) sisältää rakennusvalvontaviranomaiselle mahdollisuuden määrätä maatuulivoimalan purkamisluvassa ehtoja perustusten purkamisen osalta. Tämä mahdollisuus koetaan hyvänä.

Lakiesitys 4-6 § - Vakuutta koskevat säännökset

Vakuuden asettamisen sääntely on varmasti tarpeen, mutta miksi tähän tulee sitoa viranomaisresursseja. Nykyinen maanomistajan ja tuulivoimayhtiöiden sopimuksiin perustuva vakuusmalli koettaneen yleisesti varsin riittäväksi. Se, että rakennusvalvontaviranomaiselle tulisi lupavaiheessa esittää vakuuden olemassaolo, olisi riittävä takaamaan vakuuden asettamisen. Kuntasektorille olisi kohtuutonta vastata purkamista varten asetettavien vakuuksien säilyttämisestä sekä vakuuden voimassa olon seuraamisesta määräaikaisten vakuuksien osalta. Viranomaisen voisi sisällyttää sääntelyyn siten, että vakuuden vapauttamiseen tai purkamiseen ei voisi ryhtyä ilman rakennusvalvontaviranomaisen lupaa. Myös vakuuksien vanhenemisen valvominen sekä vakuuden summan riittävyyden vastuu esitetään rakennusvalvontaviranomaiselle. Tämä on hallinnollisesti iso asia kunnille, joissa maatuulivoimaloita sijaitsee.

Lakiesitys 7 § - Purkamisesta määrääminen

Velvoitepäästösten antaminen ei poikkea rakennusvalvontaviranomaisen normaalista toiminnasta. Säännöksen mukaan rakennusvalvontaviranomainen on velvollinen pyytämään selvityksen, mikäli voimalan toiminnan jatkamisesta on epäselvyyttä esimerkiksi voimalan omistajan heikentyneen maksukyvyyn vuoksi tai siksi, että voimalan huoltotoimenpiteet olisivat pitkittyneet tavanomaisesta. Tällaista tietoa ei rakennusvalvontaviranomaisella ole eli miten lainsäätäjä on ajatellut, että rakennusvalvontaviranomainen tiedon saa.

Lakiesitys 8 § - Voimalan omistajan konkurssi

Tuulivoimalaitoksen konkurssitilanteessa esitetään konkurssivalvonnan suorittamista kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle. Kunnan rakennusvalvontaviranomaisella ei ole osaamista yksityisoikeudellisten asioiden hoitamiseen. Tällainen vastuu on rakennusvalvontaviranomaisen osaamisalan ulkopuolella ja edellyttäisi rakennusvalvontaviranomaista turvautumaan ulkopuoliseen asianajotoimiston palveluihin, sillä tyypillisesti melko pienissä kunnissa, joissa eniten maatuulivoimaloita on tai sijoitetaan, ei ole omaa lakimiestä asiaa hoitamaan.

Lakiesitys 9 § - Viranomaistehtävästä kunnalle suoritettava maksu

Suoritetusta työstä tulee saada korvaus, joten peruste maksun suorittamiseen on oikeutettu.

HE-luonnoksen luku 4.2, Pääasialliset vaikutukset

Maanomistajiin kohdistuvissa vaikutuksissa todetaan, että nykyinen sopimukseen liittyvä vakuusmenettely, on yksityishenkilöiden oikeusturvan kannalta puutteellista. Yksityisten maanomistajien osaaminen ja mahdollisuus vaikuttaa sopimusten sisältöön on vaikutusten arvioinnin mukaan vähäistä. Vakuuskäytäntöjä voitaisiin yhtenäistää myös siten, että rakentamisluvan yhteydessä tulisi esittää vakuuden olemassaolo, mutta viranomaisen ei vakuuttaa vastaanottaisi eikä hallinnoisi vakuutta.

Viranomaisiin kohdentuisi esityksen mukaan purkamisvelvoitetta valvova ja purkuvakuutta hallinnoiva rooli. Nämä roolit ovat kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle uusia.

Vaikutusten arviointiin on kirjattu, että uusi sääntely edellyttää ohjeistusta ja koulutusta viranomaisille. Tämä ei ole riittävää, vaan sääntely aiheuttaisi myös viranomaisille lisäkuluja. Purkamisen laiminlyönti- tai voimalan konkurssitilanteessa yksittäiselle kunnalle voi koitua merkittäviä menoja nimenomaan lakipalveluiden ostotarpeena.

Yleiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta

Maatuulivoimaloiden purkamisen sääntely on tarpeen rakentamislakiin jääneen aukon vuoksi. Purkamisvakuuden asettamisen osalta Tuusulan kunta katsoo, että nykyinen maanomistajien ja tuulivoimayhtiöiden sopimukseen perustuvat purkamisvakuudet voisivat pääsääntöisesti olla riittävä menettely takaamaan purkamiskustannusten kattaminen, etenkin jos ongelmia ei ole ilmennyt tähän päivään mennessä. Jos rakennusvalvontaviranomaiselle halutaan menettelyssä jokin rooli, voisi se olla rakentamislupavaiheessa esitettävä todistus siitä, että vakuudet on asetettu esimerkiksi pankkiin. Muut esityksessä esitetyt roolit, muun muassa konkurssivalvonta ja voimalan tuotannollisen toiminnan seuranta, ovat rakennusvalvontaviranomaisen osaamisalan ulkopuolella ja edellyttävät kunnalta resursseja, muun muassa lakiasiantuntemuksen lisäämiseen joko osto- tai omana palveluna. Lausunnolla oleva lakiesitys on liian raskas ja työläs kunnallisen rakennusvalvonnan näkökulmasta.

Edellä mainitut huomiot esitetään kirjattavaksi lausuntopalveluun lausuntopyynnön mukaisesti.

Esittelijä

kansliapäällikkö Oksanen Annaliisa

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää

- antaa Ympäristöministeriölle pykälän selostusosassa esitetyn lausunnon koskien hallituksen esitystä laiksi käytöstä poistetun maatuulivoimalan purkamisesta ja purkuvakuudesta sekä valtuuttaa rakennusvalvontapäällikön kirjaamaan lausunnon kunnan puolesta valtakunnalliseen lausuntopalveluun;

- tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Päätös

Kunnanhallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.